

A Fővárosi Ítéltábla dr. Bóth Judit ügyvéd (fél címe 1) által képviselt ... (felperes címe.) felperesnek a Dr. Karászi Viktor Ügyvédi Iroda (...; ...; ügyintéző: dr. Karászi Viktor ügyvéd) által képviselt ... (...) alperes ellen kártérítés megfizetése iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2018. február 21. napján meghozott 36.G.42.007/2013/153. sorszámú ítélete ellen az alperes részéről 155. sorszámon benyújtott fellebbezés folytán meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezését helybenhagyja;

kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 500.000 (Ötszázezer) forint másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s:

A felperes hajójavítási tevékenységet végző gazdasági társaság. Az alperes a ... cégcsoport tagja, a egyszemélyes társaságaként a jogelőd-ból valamintből 2011. december 31-i időponttal átalakulással jött létre.

A felperes az 1959. évi IV. törvény (rPtk.) 196. §-ára, 339. § (1) bekezdésére, valamint 355. § (1), (2) és (4) bekezdéseire alapított módosított keresetében az alperest kártérítés jogcímén 80.990.708 forint, és ennek 2013. február 15. napjától a kifizetésig a rPtk. 301/A. § (2) bekezdése szerinti késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni.

Egyebek között előadta, 2009. évben határozatlan időre bérbe vette a-tól az ún. „...” területének egy részét és ott telepítette a tulajdonát képező sólya (hajó kiemelő) berendezést. A sólya létesítését az ellene a ... (...) által 2009. évben indított közigazgatási eljárás iratai mellett a akkori ügyvezetője, ... tanúvallomása is bizonyítja, annak részeit a 23/F/1. sorszámon csatolt engedélyezési tervdokumentáció tartalmazza.

A felperest 2010 novemberétől nem engedték be az általa bérelt területre. Az ingatlant őrző cég örparancsnokától azt a tájékoztatást kapta, hogy a területen lévő berendezések csak a engedélyével szállíthatók el. Telefonon felvette a kapcsolatot ...val, majd 2010. november 22-én e-mailt küldött részére, amelyben közölte azt is, hogy az általa 2009-ben felállított sólya berendezés a perbeli területen van, az milyen részegységekből áll, a berendezést szeretné tovább használni, amennyiben sor kerül egy bérleti szerződés megkötésére. 2011. január 11-én újabb e-mailt küldött,

amelyben arról kért tájékoztatást, hogy amennyiben a területet nem tudja tovább bérelni, az ott lévő berendezéseit milyen dokumentumok bemutatása után szállíthatja el.

Ezt követően a ügyfélszolgálatával vette fel a kapcsolatot és előbb ...val, majd ...nal egyeztetett telefonon és e-mailben. A területbérleti szerződés megkötésére nem került sor annak ellenére, hogy az alperes 2011 októberében és novemberében szerződéstervezeteket is készített.

A felperes 2013. február közepén az öbölben történt bejárás során észlelte azt, hogy eltűnt a sólya berendezés. Erről haladéktalanul e-mailben értesítette ...t, jelezte azt is, több tanú állítása szerint a berendezést két héttel korábban markolóval kihúzták, feldarabolták és elszállították. Az alperes a bejelentés alapján szükséges intézkedések megtételétől és a felperesi kártérítési igény teljesítésétől is elzárkózott.

A felperes állította, a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján egyértelműen megállapítható, hogy az általa a perbeli ingatlanon 2009. évben létesített, a tulajdonában lévő, a könyvviteli nyilvántartások szerint vagyonának részét képező sólya berendezésnek a 2010. november 22-én ...hoz küldött e-mailben megjelölt részei a perbeli ingatlan 2011. október 14-i alperesi birtokba vétele időpontjában az ingatlanon voltak, az alperesnek a birtokba lépéskor tudomása volt erről, továbbá arról is, hogy ezek az ingóságok a felperes tulajdonát képezik és azokra a felperes igényt tart. A rendelkezésre álló okirati bizonyítékok – fényképfelvételek, tervdokumentációk, felperesi e-mailek, könyvelési anyagok –, valamint tanúvallomások – különösen a perbeli időszakban az alperes alkalmazásában álló ... tanúvallomása alapján – az állapítható meg, hogy a sólya berendezés 2011 októberét követően egészen 2013. január-február hónapban történt elbontásáig a területen volt.

Mindebből az következik, hogy a sólya berendezésnek a birtokba lépése időpontjában az ingatlanon lévő részegységei tekintetében az alperes a rPtk. 196. § (1) bekezdése szerinti felelős őrzőnek minősül, ezért a kártérítési felelősség általános szabályai szerint felel azokért a károkért, amelyek az ő magatartására vezethetők vissza. Az alperes a felelős őrzésébe került felperesi ingóságok őrzéséről mindaddig köteles lett volna gondoskodni, amíg azokat a felperes át nem veszi. E kötelezettségének azonban nem tett eleget, az ingóságok eltűntek, az ebből eredő kárt köteles megtéríteni.

A felperes véleménye szerint a rendelkezésre álló bizonyítékok, tanúvallomások alapján az is megállapítható, hogy a felelős őrzésbe került sólya berendezést az alperes bontotta és szállította el a területről, amely magatartás ugyancsak megalapozza a kártérítési felelősségét.

Azt, hogy az alperes birtokba lépése időpontjában a perbeli ingatlanon lévő – 4 db sólya szánkóból, 12 db sólya gerendából, 2 db vonszoló csörlőből, 4 db kötélcsigából, 2 db kötéldobból, 1.450 fm sodronykötélből álló – sólya berendezésnek a felperes volt a tulajdonosa a 34/F/1. sorszám alatt csatolt okirati bizonyítékok – adásvételi szerződés, számlák, főkönyvi kivonatok – bizonyítják. A 2012. évi mérleg elkészítése időpontjában már ismert volt, hogy a sólya eltűnt, ezért azt a 2012. évi mérlegben már nem lehetett kimutatni, így 2012. év végével a berendezés leírásra került 30.962.680 forint könyv szerinti értéken.

A sólya berendezés használt volt ugyan, pótlása azonban a használt értéken nem lehetséges, így eltűnésével a felperest az eltűnés időpontja szerinti újraelőállítási költséggel azonos kár érte, amelynek összege a perben beszerzett igazságügyi szakértői vélemény szerint 80.990.708 forint.

Az alperes az ellenkérelmében kérte a kereset elutasítását, annak jogalapját és összecszerűségét is vitatta.

A jogalap körében állította, a rPtk. 196. §-ában meghatározott jogszabályi feltételek hiányában a kereseti előadás szerinti sólya berendezés nem került felelős őrzésébe, a felelős őrzés szabályai a perbeli esetben nem alkalmazhatók.

Ezzel összefüggésben előadta, a felelős őrzés jogszabályi alapja, hogy valaki a dolgot úgy tartsa birtokában, hogy arra nem jogosult és ennek tudatában legyen, továbbá annak is, hogy a birtokába került dolog más tulajdonát képezi. Ingó dolog esetén a birtoklás előfeltétele az, hogy a dolog a felelős őrző kizárólagos hatalmába kerüljön. Semmilyen okirati bizonyíték nem támasztja alá azt,

hogyan az alperes a perbeli ingatlan birtokbavételekor a felperes előadása szerint az ingatlanon lévő sólya berendezést is birtokba vette, az a kizárólagos hatalmába került. Ezzel szemben a rendelkezésre álló okirati bizonyítékok alapján egyértelműen megállapítható, hogy az alperes részére a sólya berendezés birtokba adása nem történt meg. A 2010. november 2-ai birtokba adásakor felvett átadás-átvételi jegyzőkönyvben a sólyaszerkezet nem szerepel. A sólya berendezés az ingatlan-tól történt alperesi birtokbavételéről 2011. október 14-én készült átadás-átvételi jegyzőkönyvben sem került feltüntetésre. Az alperes birtokába tehát az ingatlan került és az azon lévő felépítmények, a területre telepített, a vízről is megközelíthető, a terület őrzésétől függetlenül szabadon álló ingó szerkezet a kívül világ felé is nyilvánvaló módon nem került, nem kerülhetett az alperes birtokába, kizárólagos hatalmába.

A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján az sem állapítható meg, hogy az alperes tudott arról, hogy a sólya berendezés az általa megvásárolt területen van, a felperes arra igényt tart, így az alperesnek a birtoklásra nincs jogcíme. Ennek bizonyítására ...nak, majd a későbbi ügykezelőknek, ...nak és ...nak küldött felperesi e-mailek nem alkalmasak, mert nem tekinthetők hivatalos megkeresésnek. Postai úton, hivatalosnak minősülő megkeresést a sólya berendezéssel összefüggésben a felperes csak 2013. február 21-én küldött a részére.

A bizonyítékok azt sem támasztják alá, hogy a kereseti előadás szerinti sólya berendezés az alperes birtokba lépése időpontjában a perbeli ingatlanon volt. Csak azt lehet megállapítani, a sólya berendezéssel kapcsolatban 2009-ben a hatóság eljárást folytatott, annak bizonyítására azonban, hogy ez a berendezés a terület alperesi birtokba vételekor is ott volt, a felperes által csatolt okirati bizonyítékok és az általa hivatkozott tanúvallomások nem alkalmasak.

A felperes olyan okirati bizonyítékot sem csatolt, amely kétségmentesen bizonyítaná azt, hogy az előadása szerint a perbeli területen lévő sólya berendezés az ő tulajdonában állt.

Az alperes véleménye szerint a felperes kártérítési igénye a felelős őrzés szabályainak alkalmazhatósága esetén is megalapozatlan. A felelős őrző ugyanis csak azokért a károkért felel, amelyek az ő magatartására vezethetők vissza, és csak akkor, ha a felróhatóság alól nem tudja kimenteni magát.

A perbeli esetben megállapítható, hogy az alperes a tőle elvárható fokú és minőségű őrzést biztosította azon a területen, ahol a felperesi előadás szerint a sólya berendezés elhelyezésre került, az nem volt elvárható, hogy a terület víz felőli oldalát is lezárja. A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján az nem állapítható meg, hogy a sólya berendezést a felperes által előadottak szerinti időszakban és módon az alperes bontotta és szállította el, így nem tanúsított olyan jogellenes, felróható magatartást, amely a kártérítési felelősségét megalapozhatná.

Ugyanakkor az egyértelműen megállapítható, hogy a felperes nem tett eleget a sólya berendezés tekintetében őt terhelő elszállítási kötelezettségének, valamint az ezzel összefüggésben rá háruló együttműködési kötelezettségének, csak néhány alkalommal kérte az alperestől, hogy tegye lehetővé berendezései elszállítását. A felperes azzal a magatartással, hogy a 2011 novemberében megküldött területbérleti szerződés tervezetét nem írta alá, késedelembe esett a dolog visszabirtoklásával, ez a késedelem pedig kizárja az alperes mint kötelezett vonatkozásában a felróhatóságot. Mindezek alapján az is megállapítható, hogy a kár elhárítása, csökkentése érdekében a felperes maga sem úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.

Az alperes hangsúlyozta azt is, hogy a felperes az általa állított kár bekövetkeztét és annak összegét sem bizonyította.

Az elsőfokú bíróság ítéletével az alperest 15 napon belül a felperes részére 42.173.420 forint, továbbá 2013. március 1. napjától a kifizetésig a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamat hét százalékkal növelt mértékű késedelmi kamata, valamint 1.350.320 forint perköltség megfizetésére kötelezte, ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

Az ítélet indokolásában az ... által a 2009. évben folytatott eljárás iratai, köztük fényképfelvételek, valamint a felperes által 23/F/2/I. és II. sorszám alatt csatolt, a ... rendszerének felhasználásával 2009. július 1. napján és 2009. szeptember 27. napján készített légifelvételek, továbbá a ügyvezetője, ... tanúvallomása alapján tényként állapította meg, hogy a-tól 2009. február 6-án határozatlan időre bérbe vett, közvetlenül a ... part mellett található perbeli ingatlanon 2009. év tavaszán üzembe helyezett sólya berendezést a felperes létesítette, korábban ezen a területen ilyen szerkezet nem volt. Erre tekintettel, ... tanúvallomását is figyelembe véve, nem kétséges az sem, hogy a sólya berendezés a felperes tulajdonát képezte. Önmagában az, hogy a telepített sólya berendezésre vonatkozó adatokat a felperes könyvei, nyilvántartásai esetleg hiányosan vagy pontatlanul tartalmazzák, az alperesi hivatkozással szemben a felperes tulajdonosi minőségét nem teszi aggályossá, figyelemmel arra is, hogy maga az alperes sem nevezett meg a felperesen kívül olyan személyt, aki a berendezés tulajdonosa lenne.

A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján az is tényként volt megállapítható, hogy a perbeli ingatlan 2011. október 14-i alperesi birtokba vétele időpontjában a sólya berendezés még az ingatlan területén volt. Ezt támasztja alá a perbeli területről 2012. augusztus 7-én készített, a felperes által 23/F/2/V. sorszám alatt csatolt légifelvétel, valamint ... tanú 95/T/1. és 95/T/2. sorszám alatt csatolt, 2012 áprilisában készített fényképfelvételei mellett ... tanúvallomása is, aki a alkalmazottjaként 2012 tavaszán megtekintette a perbeli ingatlant és látta a sólyát.

Az elsőfokú bíróság a továbbiakban azt vizsgálta, hogy a perbeli ingatlan birtokba vétele időpontjában az alperesnek volt-e tudomása arról a tényről, hogy ott egy olyan berendezés található, amely nem az ő tulajdonát képezi.

Rögzítette, az alperes nem tette vitássá azt, hogy a perbeli ingatlan tekintetében ..., ... valamint ... jogosult volt eljárni, így ők az ingatlant érintő ügyintézés során az alperes képviseletében eljáró személynek minősültek. A felperes 2010. november 22-én ...nak küldött e-mailjében amellet, hogy hangsúlyozta, a sólya berendezést 2009. év februárjában felállította, az a levél keltezése napján is ott áll, felsorolta annak részeit, azt is közölte, hogy a sólya újbóli üzembe helyezésének engedélyezését kérte az illetékes hatóságtól. ...nak küldött 2011. július 19-i felperesi e-mail azt is tartalmazza, hogy a felfüggesztett hatósági eljárás lezárása után a felperes a már felállított sólya berendezésével kíván munkát végezni.

Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint e levelek tartalma alapján megállapítható, hogy a felperes világosan és egyértelműen az alperes tudomására hozta azt a tényt, hogy a perbeli ingatlanon elhelyezett sólya berendezés a tulajdonát képezi, ennek az információnak a birtokában az alperes a területén lévő sólya berendezés felelős őrzőjévé vált. Megalapozatlanul hivatkozott az alperes arra, hogy a sólya berendezésre vonatkozó információkat a felperesnek postai úton megküldött levélben kellett volna közölnie, mert erre a kor technikai színvonalának megfelelő e-mailben küldött levél is alkalmas, figyelemmel arra is, hogy megállapíthatóan a felek között a terület bérbe vételével kapcsolatos egyeztetések is e-mailben történtek, a felek viszonyában a postai úton való kapcsolattartás nem volt követelmény.

Az elsőfokú bíróság az alperes által előadottakkal szemben úgy ítélte meg, nem róható a felperes terhére az, hogy a területre való belépési jogának 2010. november 2-ától történt korlátozását követően nem szállította el a sólya berendezést. A rendelkezésre álló adatok, bizonyítékok alapján ugyanis megállapítható, hogy a felperes törvényes képviselője, valamint az alperes képviseletében eljáró ... és ... között szóban és e-mail útján is egyeztetés folyt arról, hogy a felperes bérbe veszi a perbeli területet, amiből az a következtetés vonható le, hogy a felperes azért nem kívánta elszállítani a sólya berendezést, mert bízott a terület újbóli hasznosításában.

Ezzel összefüggésben nem hagyható figyelmen kívül az sem, hogy nem merült fel adat arra nézve, hogy a rPtk. 197. § (1) bekezdése szerinti jogosultságával élve az alperes akár csak egyszer is felszólította volna a felperest a sólya berendezés elszállítására. Alperesi felhívás hiányában a felperes nem gondolhatta azt, hogy a sólya berendezés felelős őrzése az alperes számára aránytalan

megterhelést jelent, figyelemmel arra is, hogy nagy tömege miatt a berendezést speciális munkagépek igénybe vétele nélkül sem mozgatni, sem szétszedni nem lehetett. Az egyeztetési tárgyalások során tanúsított, az alperes által hivatkozott felperesi passzivitás mindezekre figyelemmel nem eredményezhette az alperes mentesülését a felelős őrzésből eredő kötelezettségei teljesítése alól.

Az elsőfokú bíróság annak vizsgálata körében, hogy az alperest felelős őrzőként terheli-e felelősség a sólya berendezés eltűnéséért, a következőket fejtette ki.

A rendelkezésre álló okirati bizonyítékok – így különösen az ... által 2009. évben folytatott közigazgatási eljárás iratai, a felperes által csatolt légi felvételek – alapján nem kétséges, hogy a felperes által létesített sólya berendezés a perbeli területen 2013. év februárjáig megtalálható volt, majd február hónapban, pontosan meg nem határozható időpontban eltűnt. Köztudomású tény, hogy több mint száz tonnás szerkezet rövid idő alatt kézi erővel nem szedhető szét, így illegális eltüntetését kevésbé szigorú ellenőrzés mellett is meg lehet akadályozni. Ebből következően az alperessel mint felelős őrzővel szemben jogos elvárás az, hogy a több mint száz tonnás, csak nagy gépekkel szétszerelhető létesítmény elbontását megakadályozza a megfelelő szintű védelem megszervezésével.

Az alperes következetesen arra hivatkozott, hogy sólya berendezést érintő bontást nem rendelt meg, nincs tudomása ilyen tevékenységről. Nagy volumenű szervezett bontásra az alperes érdekkörében eljáró tanúk – ..., ..., ..., ... – sem emlékeztek. Vallomásukból azonban megállapítható, hogy a bontási munkálatokra kizárólag ... területgazda menedzser engedélyével kerülhetett sor. A sólya szerkezet bontásáról okiratok egyáltalán nem állnak rendelkezésre, ugyanakkor ..., ... és ... tanúvallomása a sólya berendezés elbontásának tényét támasztja alá.

... tanúvallomása szerint a perbeli területen 2012. április 12-től 2013. március 28-ig hetente egy járőr jelent meg, aki körülnézett.

Mindebből az következik, hogy amennyiben esetleg két járőrözés közötti időszakban bontották el a sólya berendezést, úgy az alperes nem megfelelő szintű ellenőrzést biztosított a területen. Az illegális bontás kivitelezésének nehézségei miatt ugyanis elvárható lett volna, hogy olyan fokú őrizetről gondoskodjon, amely alkalmas a hozzájárulása és tudomása nélkül megvalósuló bontás megakadályozására. Az ennek elmulasztásával összefüggésben a felperest ért kárért az alperes felelős őrzőként felel. Abban az esetben pedig, ha a bontás esetleg a megbízásából történt, azért terheli felelősség, hogy a sólya berendezés elbontásával tevőlegesen okozott kárt a felperesnek. Felelős őrzőként a sólya berendezés eltűnéséért az alperes felelőssége mindenképpen fennáll.

A kár bekövetkeztével, összegével összefüggésben az elsőfokú bíróság először azt vizsgálta, hogy a perbeli terület alperesi birtokba vétele időpontjában a sólya berendezés milyen alkatrészekből tevődött össze. Kifejtette, abból a tényből indult ki, hogy a sólya berendezést a felperes még 2009 tavaszán üzembe helyezte, az alkalmas volt hajók kiemelésére és szervizelésére, amit ... és ... felperesi alkalmazottak tanúvallomása is bizonyít. A berendezés működőképességének biztosításához a 23/F/1. sorszám alatt csatolt tervrajzokon feltüntetett valamennyi alkatrészt nyilvánvalóan szükség volt. ... és ... tanúvallomása alapján az is megállapítható, hogy a terület 2010. november 2-i lezárása időpontjában a felperes működőképes állapotban hagyta ott a berendezést. Az alperesi védekezésben előadottakkal szemben a felperes 2010. november 22-én kelt, ...nak küldött e-mailjében nem arra hivatkozott, hogy a berendezés nagy része korábban már eltűnt. A levél szerint a berendezésből korábban 2 darab 10 tonnás vonszolócsörlő, valamint a sólyaszékek és a teljes kötélzet egy része tűnt el. A felperes keresete a 23/F/1. sorszám alatti tervdokumentációban szereplő alkatrészek közül kizárólag a terület alperesi birtokba vétele időpontjában még meglévő, a keresetben tételesen megjelölt alkatrészek értékének a megtérítésére irányult, a 2010. november 22-i levél szerint a már korábban eltűnt alkatrészek értékének megtérítésére a felperes nem tartott igényt. Mindezeket mérlegelve, továbbá azt is figyelembe véve, hogy a keresetben felsorolt alkatrészek a

sólya berendezés rendeltetésszerű működtetéséhez szükségesek voltak, tömegüknél fogva azonban kézi erővel nem voltak mozgathatók, így jogtalan eltulajdonításuk egy megfelelő felszereltséggel nem rendelkező besurranó tolvaj számára lehetetlen volt, az alperes pedig nem jelölt meg olyan konkrét eseményt, amelynek során még a birtokba lépését megelőzően eltűntek volna a sólya berendezés további alkatrészei is, az elsőfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy az alperes birtokba lépése időpontjában a perbeli területen lévő sólya berendezés a felperes által megjelölt alkatrészekből állt, az alperes ezeknek az értékét köteles megtéríteni.

Az elsőfokú bíróság rámutatott arra, hogy a felperes vagyona a sólya berendezés eltűnése időpontjában fennálló értékével csökkent, és miután a berendezés használt volt, a felperes kártérítés jogcímén a 2013. év februári használt érték megtérítésére tarthat igényt, a vagyonában bekövetkezett értékcsökkenésként. A perben kirendelt igazságügyi szakértő csak a rendelkezésére bocsátott tervdokumentációból kiindulva tudta meghatározni a sólya berendezés 2013. február havi használt értékét, magát a berendezést eltűnése miatt nem tekinthette meg, így azt sem tudta teljes bizonyossággal megállapítani, hogy a berendezés mennyire volt elhasználódott állapotban. A szakértő ugyanakkor kellően megindokolta szakvéleményét és nem merült fel olyan körülmény, amely az abban foglaltakat aggályossá tenné, ezért a perbeli sólya berendezés 2013. február havi használt értéke a szakvélemény alapján 42.173.420 forintban volt megállapítható, amely összeget az alperes kártérítésként köteles megfizetni a felperesnek.

Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint arra tekintettel, hogy a kár bekövetkeztének pontos időpontja a rendelkezésre álló adatok, bizonyítékok alapján nem volt megállapítható, ugyanakkor ... tanúvallomására is figyelemmel a sólya berendezés bontása 2013 februárjában következett be, a kártérítés utáni késedelmi kamat fizetési kötelezettség kezdő időpontja 2013. március 1. napjában volt megállapítható.

Az ítélet keresetnek helyt adó rendelkezése ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben kérte annak megváltoztatását és a kereset teljes elutasítását.

Lényegében a korábbi perbeli nyilatkozataival egyezően állította, a rPtk. 196. § (1) bekezdésében meghatározott jogszabályi feltételek hiányában a felelős őrzés szabályai a perbeli esetben nem alkalmazhatók. Ezzel összefüggésben hangsúlyozta, nem állapítható meg, hogy a sólya berendezést birtokba vette volna oly módon, amiből egyértelműen kiderül, hogy az a hatalmába került, a birtokba adási jegyzőkönyvekben sincs említés róla.

Az a feltétel sem teljesült, hogy tudomása lett volna arról, a berendezés a felperes tulajdonában áll. Az elsőfokú bíróság tévesen és iratellenesen állapította meg az ítélete indokolásában azt, hogy a felperes ...nak küldött 2010. november 22-i e-mailben, valamint ...nak 2011. július 19-én küldött e-mailben világosan és egyértelműen az alperes tudomására hozta ezt a tényt, ennek az információnak a birtokában az alperes a berendezés felelős őrzőjévé vált. Ez a megállapítás azért téves, mert a felperesi levelek önmagukban nem alkalmasak annak bizonyítására, hogy a sólya a felperes tulajdonát képezte. Ehhez a felperesnek a rPtk. 117. § 81) és (2) bekezdésében foglaltakra tekintettel azt kellett volna hitelt érdemlően bizonyítania, hogy a berendezés tulajdonjogát a korábbi tulajdonostól valamilyen jogcímen megszerezte és a berendezést birtokba vette.

Ugyanakkor a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján egyértelműen megállapítható, hogy mindkét felperesi levél azt megelőzően került elküldésre, hogy a perbeli ingatlant az alperes 2011. október 14-én birtokba vette volna, amiből az következik, a levelekben szereplő információk nem tekinthetők relevánsnak abból a szempontból, hogy a sólya berendezés az alperes felelős őrzésébe került vagy sem.

Az alperes ..., ... és ... tanúvallomásaira utalva változatlanul hivatkozott arra is, nem volt tudomása arról sem, hogy a sólya berendezés a perbeli ingatlanon elhelyezésre került.

Arra nézve is fenntartotta korábbi perbeli nyilatkozatait, hogy a felelős őrzés szabályainak alkalmazhatósága esetén sem terheli kártérítési felelősség. Változatlanul állította, a perbeli terület

őrzése során úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható. Sérelmezte, hogy az elsőfokú eljárásnak nem képezte tárgyát annak vizsgálata, milyen fokú őrzés lett volna alkalmas a sólya berendezés elbontásának megakadályozására, ugyanakkor az ítélet indokolásából nem tűnik ki, hogy az elsőfokú bíróság mi alapján jutott arra a következtetésre, hogy az alperestől elvárható lett volna olyan fokú őrizet biztosítása, amely alkalmas a hozzájárulása és tudomása nélkül megvalósuló bontás megakadályozására.

Továbbra is hivatkozott arra, hogy a kár elhárítása, csökkentése érdekében a felperes maga sem úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható. Ezzel összefüggésben azt emelte ki, a felperestől elvárható lett volna, hogy mielőbb birtokba vegye a sólya berendezést és ennek érdekében megkösse a szándékának és érdekeinek is megfelelő bérleti szerződést, amivel indokolatlanul késlekedett. Ez a felperesi magatartás a rPtk. 340. § (1) bekezdése alapján kármegosztásra szolgálhat alapul, ezt azonban az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta.

Az alperes véleménye szerint az ítélet azért is téves és jogszabálysértő, mert a felperes a kár bekövetkeztét sem bizonyította, e körben az elsőfokú bíróság az 1952. évi III. törvény (rPp.) 3. § (3) bekezdésének megfelelő előzetes tájékoztatása és felhívása ellenére sem tett eleget bizonyítási kötelezettségének arra nézve, hogy a kereseti előadás szerinti sólya berendezés a tulajdonát képezte, vagyonaiba tartozott, az alperes birtokba lépésekor a perbeli ingatlanon volt, eltűnésével a vagyonában mekkora értékcsökkenés következett be.

Ezzel összefüggésben azt hangsúlyozta, a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján csak az állapítható meg, hogy a felperes 2007 októberében három darab sólya szánkót és két darab sólya csörlőt vásárolt, azokat felújította, elhelyezte a perbeli ingatlanon. Arra nézve azonban, hogy az adásvételi szerződés szerinti eszközöket meghaladóan a keresetben felsorolt további sólya alkatrészek, részegységek is a tulajdonában voltak, a perbeli ingatlanon kerültek elhelyezésre, az alperes birtokba lépése időpontjában is ott voltak, továbbá mekkora értéket képviseltek, a perben semmilyen bizonyíték nem áll rendelkezésre. Személyes meghallgatása során a perben kirendelt igazságügyi szakértő is úgy nyilatkozott, nem tudja megállapítani azt, hogy hány éves volt 2013-ban a perbeli sólya berendezés. Mindezekre tekintettel a perben beszerzett igazságügyi szakértői vélemény sem a kár bekövetkezése, sem annak összege megállapítására nem szolgálhat alapul. A kár bekövetkeztének, összecszerülésének bizonyíthatatlanságát a felperes terhére kell értékelni a kereset elutasításával.

A felperes a fellebbezési ellenkérelmében kérte az ítélet helybenhagyását, lényegében helyes indokaira tekintettel.

Hangsúlyozta, a perben releváns tények tekintetében rá háruló bizonyítási kötelezettségének maradéktalanul eleget tett, erre nézve részletesen kifejtette álláspontját.

Véleménye szerint a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján egyértelműen megállapítható, hogy a perbeli ingatlanon általa 2009-ben létesített sólya berendezés kereseti előadás szerinti, egyebekben ...nak küldött 2010. november 22-i e-mailben is felsorolt részei a perbeli ingatlan alperes birtokba vétele időpontjában az ingatlanon voltak, a felperes tulajdonát képezték, minderről az alperesnek is tudomása volt.

Az elsőfokú bíróság a bizonyítékok rPp. 206. §-ának megfelelő mérlegelésével állapította meg azt, hogy az alperest felelős őrzőként kártérítési felelősség terheli a sólya berendezés eltűnéséért és a perben kirendelt igazságügyi szakértő aggálytalan szakvéleménye alapján a kár összegét is helytállóan állapította meg a berendezés 2013. február havi használt értékének megfelelő összegben. Az alperes a felperest terhelő kárenyhítési, kárelhárítási kötelezettség megsértésére is megalapozatlanul hivatkozott a fellebbezésében.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a rPp. 253. § (3) bekezdése szerint a fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem korlátai között bírálta felül, az ítélet keresetet részben elutasító,

fellebbezés hiányában a rPp. 228. § (4) bekezdése szerint jogerős rendelkezését nem érintette.

A fellebbezés az alábbiak szerint megalapozatlan.

Az elsőfokú bíróság a tényállást a felelős őrzés szabályainak megsértéséből eredő kártérítési igény elbírálásához szükséges mértékben feltárta, abból helytálló jogi következtetést levonva megalapozott indokolással hozott a keresetnek részben helyt adó ítéletet.

A jelen perben irányadó rPtk. 196-197. §-ai rendelkeznek a felelős őrzésről.

A 196. § (1) bekezdése szerint, aki a dolgot más érdekében anélkül tartja magánál, hogy arra külön jogviszonynál fogva jogosult vagy köteles volna, a dolog őrizetéről a jogosult költségére és veszélyére mindaddig köteles gondoskodni, amíg az a dolgot át nem veszi (felelős őrzés). A (2) bekezdés úgy rendelkezik, a felelős őrzés tartama alatt a felelős őrző a dolgot nem használhatja, kivéve amennyiben a használat a dolog fenntartásához szükséges. Ha a dolgot e tilalom ellenére mégis használja, a jogosulttal szemben minden olyan kárért felel, amely enélkül nem következett volna be.

A 197. § (1) bekezdése azt is kimondja, ha a jogosult a dolgot megfelelő határidő alatt felszólításra nem szállítja el, és annak máshol való elhelyezése aránytalan nehézséggel vagy a költségek előlegezésével járna, a felelős őrző a dolgot értékesítheti vagy felhasználhatja.

E jogszabályi rendelkezésekből következően felelős őrzés esetén a jogviszony alanyainak jogai és kötelezettségei abból a tényleges helyzetből fakadnak, hogy a jogviszony egyik alanya (a felelős őrző) valamely dolgot más érdekében átmenetileg anélkül tart magánál, hogy arra jogszabálynál fogva jogosult vagy kötelezett volna. A felelős őrző annak folytán, hogy tudatában van annak, a birtoklásra nincs jogcíme, a megbízás nélküli ügyvivőre irányadó szabályok szerint köteles őrizni a birtokába került vagyontárgyat. E kötelezettsége a szorosan vett őrzésen felül minden olyan intézkedésre kiterjed, amely a dolog bármiféle károsodástól – rongálódástól, elvesztéstől, megsemmisüléstől – megóvásához szükséges.

A felelős őrzés létrejötté szempontjából annak van jelentősége, hogy a dolog olyan személy birtokában legyen, akinek erre nincs jogcíme és ennek tudatában van.

A dolog birtokosa az a személy, akinek a dolog ténylegesen a hatalmában van, illetve aki ténylegesen rendelkezik a dolog feletti hatalom gyakorlásának a lehetőségével, függetlenül attól, hogy ez a tényleges helyzet az ő tudtával, akaratával, vagy tudtán, akaratan kívüli okból állt elő. Vagyis a dolog birtoka a birtokos tudtán és akaratan kívül is megszerezhető. A dolog birtoklásának, hatalomban tartásának minősül az is, ha valaki a dolgot elzárja, illetve másnak a dologhoz való hozzáférési lehetőségét valamilyen módon korlátozza.

Az őrzési kötelezettség addig áll fenn, amíg a felelős őrző a dolgot vissza nem adja a birtoklásra jogosultnak és a jogosult a dolgot át nem veszi.

A felelős őrzés tartama alatt a kárvesztélyt a dolog birtoklására jogosult viseli. Ez azonban nem jelenti azt, hogy a felelős őrző az őt terhelő őrzési kötelezettség teljesítésének elmulasztásából vagy nem megfelelő teljesítéséből eredő kárért ne tartozna felelősséggel. E felelősségére főszabályként a polgári jogi kártérítési felelősség általános szabályai az irányadóak, ennél szigorúbb, lényegében tárgyi felelősség csak a rPtk. 196. § (2) bekezdése alapján, a dolog jogosulatlan használatából eredő károkért terheli.

A polgári jogi kártérítési felelősség általános feltételeiről rendelkező rPtk. 339. § (1) bekezdése értelmében aki másnak jogellenesen kárt okoz, köteles azt megtéríteni, mentesül azonban a

felelősség alól, ha bizonyítja, hogy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.

A rPtk. 340. § (1) bekezdése úgy rendelkezik, a károsult a kár elhárítása, illetőleg csökkentése érdekében úgy köteles eljárni, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható. Nem kell megteríteni a kárnak azt a részét, amely abból származott, hogy a károsult e kötelezettségének nem tett eleget.

Az általános polgári jogi kártérítési felelősség szükségképpen együttes feltételei tehát a kár bekövetkezése, a jogellenes felróható magatartás, valamint a kár és a magatartás közötti okozati összefüggés, a felelősség mértékét a kár bekövetkezésében való károsulti közrehatás is befolyásolja. Mindebből következően kártérítési perben a károkozás tényét, a károkozó magatartást, a kettő közötti okozati összefüggést a kártérítési igényt érvényesítő félnek kell bizonyítania, e feltételek bizonyítottsága esetén a károkozó akkor és annyiban mentesülhet a kártérítési felelősség alól, ha bizonyítja, hogy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható, illetve a károsulti közrehatás tényét, mértékét.

A perben rendelkezésre álló adatok, bizonyítékok alapján egyértelműen megállapítható, hogy a felperes a perbeli ingatlanon 2009 tavaszán sólya berendezést létesített és üzemeltetett; a berendezés az ingatlan 2011. október 14-i alperesi birtokba vétele időpontjában a területen volt, a területtel együtt az alperes birtokába került; az alperesnek tudomása volt erről, és arról is, hogy a felperes tulajdonosként igényt tart a sólya berendezés birtokára, a birtoklásra az alperesnek nincs jogcíme.

Tekintettel arra, hogy a korábban már kifejtettek szerint a dolog birtoka a birtokos tudtán és akaratán kívül is megszerezhető, az alperes birtokosi minősége szempontjából nincs jelentősége annak, hogy az általa hivatkozott, a területnek az alperesi jogelőd, majd az alperes birtokába bocsátásakor készült átadás-átvételi jegyzőkönyvekben a sólya berendezés nem szerepelt.

Jelentősége annak van, hogy a terület birtokba vételével az ott lévő sólya berendezés is az alperes tényleges hatalmába került, miután 2010. november 2-án lezárta a területet, ezt követően oda a felperes nem, vagy csak az alperes engedélyével mehetett be.

A korábban már ugyancsak kifejtettekre figyelemmel abból a szempontból, hogy a sólya berendezés az alperes felelős őrzésébe került vagy sem, nem annak van jelentősége, hogy a felperes az alperes számára kétségmentesen tudta-e igazolni tulajdonosi minőségét, hanem annak, az alperesnek tudomása volt-e arról, hogy a berendezés birtoklására nincs jogcíme.

Az elsőfokú bíróság ezzel összefüggésben az eset összes körülményeit és az alperes perbeli nyilatkozatait együttesen értékelve helytállóan vonta le azt a következtetés, hogy a perbeli ingatlan tekintetében ..., ... és ... egyaránt az alperes képviselőjében eljáró személynek minősülnek, így ...nak 2010. november 22-én, ...nak 2011. július 19-én küldött felperesi e-mailekből az alperes tudomást szerzett arról, hogy a sólya berendezés birtoklására nincs jogcíme, arra tulajdonosként a felperes tart igényt.

Mindezekre figyelemmel, az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló adatok, bizonyítékok rPp. 206. § (1) bekezdése szerinti okszerű mérlegelésével megalapozottan állapította meg azt, hogy az alperes birtokba lépésekor a perbeli területen található sólya berendezés az alperes felelős őrzésébe került.

Akkor sem tévedett az elsőfokú bíróság, amikor a rendelkezésre álló adatokat, bizonyítékokat összességükben mérlegelve, értékelve azt állapította meg, hogy az alperes birtokba lépése időpontjában a perbeli területen lévő sólya berendezés a felperes tulajdonát képezte, az a felperes keresetében megjelölt részegységekből álló használt berendezés volt, amelynek eltűnésével a felperest kár érte, vagyona a berendezés értékével csökkent.

E körben a Fővárosi Ítéltábla a bizonyítékok mérlegelését, értékelését illetően az elsőfokú bíróság

ítéletének indokolásában foglaltakkal egyetértve a következőket emeli ki.

A felperes ...nak 2010. november 22-én küldött e-mailben tételesen felsorolta azokat a részegységeket, alkotórészeket, amelyekből a perbeli ingatlan alperesi birtokba vétele időpontjában a sólya berendezés állt. Azt is közölte, hogy ezt megelőzően a felszámolása alatt a berendezésből milyen részegységek, alkotórészek tűntek el. Az alperes ezt a bejelentést tudomásul vette, az abban foglaltakat nem vonta kétségbe, nem vitatta, nem tartotta szükségesnek azt, hogy a felek közösen felmérjék, milyen részegységekből áll, milyen állapotban van a területen lévő sólya. A Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint az alperes ily módon ráutaló magatartással azt juttatta kifejezésre, hogy a területen lévő sólya berendezés vonatkozásában elfogadja a felperes levelében közölteket. A felek között tehát konszenzus volt arra nézve, hogy az alperes birtokába került berendezés azokból a részegységekből állt, melyeket utóbb, annak eltűnése után a felperes keresetében megjelölt.

A rendelkezésre álló adatokból, bizonyítékokból okszerű következtetést levonva állapította meg az elsőfokú bíróság azt is, hogy az alperest felelős őrzőként felelősség terheli a sólya berendezés eltűnéseért.

E körben helytállóan értékelte azt a körülményt, hogy a perbeli esetben egy több mint száz tonnás szerkezetről van szó, amely rövid idő alatt kézi erővel nem szedhető szét, nem bontható el, „illegális eltüntetése” egy kevésbé szigorú ellenőrzés mellett is megakadályozható, ezért az alperestől elvárható lett volna, hogy olyan őrizetről gondoskodjon, amely megakadályozza azt, hogy a birtokában lévő területen hozzájárulása és tudomása nélkül a perbeli sólya berendezés elbontásához, elszállításához, a területről történő eltüntetéséhez szükséges nagy volumenű munkavégzésre kerüljön sor, különös tekintettel arra, hogy egyébként a területen bármilyen bontási munka csak az alperes – ... területgazda menedzser – engedélyével volt végezhető.

Ezzel összefüggésben nem hagyható figyelmen kívül az sem, hogy a perben rendelkezésre álló bizonyítékok, tanúvallomások – ..., ... – alapján egyértelműen megállapítható volt, hogy a területen a perbeli időszakban olyan volumenű bontási munka folyt, amelyet a szemközti ingatlanról is észleltek, így abban az esetben, ha az alperes megfelelően biztosította volna a terület felügyeletét, azt magának az alperesnek is észlelnie kellett volna és meg kellett volna akadályoznia.

Helytálló jogi álláspontra helyezkedett az elsőfokú bíróság akkor is, amikor az alperes őrzési kötelezettségének elmulasztásával összefüggésben a felperest ért kárért az alperes kártérítési felelősségét kizáró, illetve kármegosztásra alapul szolgáló felperesi közrehatást nem talált megállapíthatónak. A Fővárosi Ítéltábla ebben a tekintetben is osztotta az elsőfokú bíróság ítélete indokolásában kifejtett jogi álláspontját. Az alperes fellebbezésében foglaltakra figyelemmel csupán azt emeli ki, hogy miután az alperes – bár erre a rPtk. 197. § (1) bekezdés szerint jogosult lett volna – nem szólította fel a felperest arra, hogy meghatározott határidőn belül szállítsa el a sólya berendezést, a felperes alappal lehetett abban a feltevésben, hogy a berendezés a területbérleti szerződés megkötésétől függetlenül is az alperes ingatlanán maradhat, ami kizárja azt, hogy az alperes által a bérleti szerződés aláírásával összefüggésben kifogásolt felperesi magatartás a felperes terhére essen, alapul szolgálhasson az alperes kártérítési felelősség alóli mentesülésére, illetve a kármegosztásra.

Arra nézve, hogy az alperes birtokba lépése időpontjában az ingatlanon lévő, a keresetben megjelölt részegységekből álló sólya berendezés az eltűnésekor milyen korú, műszaki állapotú volt, okirati bizonyíték nem áll rendelkezésre, és miután eltűnése folytán a berendezés megtekintése, vizsgálata sem volt lehetséges, ez szakértői bizonyítás útján sem volt tisztázható.

Ugyanakkor a perben rendelkezésre álló adatok, bizonyítékok alapján az egyértelműen megállapítható volt, hogy a perbeli ingatlan 2010. november 2-i alperesi lezárásakor az ott lévő felperesi sólya berendezés működőképes állapotban volt. A perben kirendelt igazságügyi szakértő

pedig személyes meghallgatása során úgy nyilatkozott, a perbeli berendezés esetén a használat nem okoz számottevő értékcsökkenést, annak 2013. évi használt értéke a tíz év alatt szerzett szakmai tapasztalatai alapján meghatározható. Mindezekre figyelemmel nem tévedett az elsőfokú bíróság, amikor a sólya berendezés eltűnése időpontja szerinti használt értékét a kirendelt igazságügyi szakértő szóbeli meghallgatása során kiegészített, egyebekben kellően megindokolt és ebben a tekintetben aggálytalan, a rPp. 182. § (3) bekezdése szerinti hibáktól, hiányosságoktól mentes szakvéleményét ítélezése alapjául elfogadva 42.173.420 forintban állapította meg, és az alperest kártérítésként ennek megfizetésére kötelezte.

A kifejtettekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett rendelkezését a rPp. 253. § (2) bekezdése alapján – az indokolást részben kiegészítve – helybenhagyta.

Az alperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a Fővárosi Ítéltábla a rPp. 239. §-a szerint alkalmazandó rPp. 78. § (1) bekezdése alapján az alperest kötelezte a felperes 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2. § (2) bekezdése alkalmazásával, a jogi képviselő által kifejtett tevékenységgel arányban állóan, a csatolt díjmegállapodásban kikötött díjazáshoz képest mérsékelt összegben megállapított ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltsége megfizetésére; a munkadíj összegének megállapításakor meghatározó körülményként értékelte azt, hogy a másodfokú eljárás során mindkét fél lényegében megismételte az elsőfokú eljárásban már részletesen kifejtett jogi álláspontját, érdemben új elemet, érvelést egyikük sem adott elő.

Budapest, 2018. december 4.

. Kurucz Zsuzsánna s. k. a tanács
elnöke
Dr. Felker László s. k. előadó bíró

Levek Istvánné dr. s. k. bíró

A kiadmány hitelül:
Szigeti Krisztina
tisztviselő